

עדכוני פסיקה מועד ספטמבר 2024

ע"א 7300/21 אסרף נ' בובליל (2024)

נושא: עדויות המתועדות בוידאו

עדויות וידאו: בית המשפט אמר שאפשר להשתמש בעדויות וידאו במקרים שבהם עדים לא יכולים להגיע פיזית לבית המשפט.

עדות כזו יכולה לעזור "לשמור על האמת" ולמנוע בעיות במקרים של עדים שאינם זמינים.

משקל עדות הווידאו: למרות שניתן להשתמש בעדויות וידאו, בית המשפט הדגיש שלא צריך לתת להן משקל מיוחד או יתרון על פני עדויות רגילות, במיוחד כאשר מדובר בשאלות עובדתיות.

לא מחליף שמיעת עדים מסורתית: עדויות הווידאו לא מחליפות את השיטה הרגילה שבה שומעים עדים בבית המשפט, אלא הן רק כלי עזר במקרים מסוימים.

עמידה בסטנדרטים: כל שימוש בעדויות וידאו צריך להיות לפי כללים ברורים ופרוצדורות נאותות. בנוסף, הצדדים בתיק תמיד צריכים לקבל הזדמנות להציג ראיות נוספות או לערער על עדות הווידאו.

רע"א 24\942 booking.com.b.v

נושא: סעיף 64 לחוק בתי המשפט ותקנה 16 לתקנות שיפוט בתביעות קטנות – ערעור בהליך של תביעות קטנות

1. **ערעור על פסק דין:** ככלל, לא ניתן לערער על פסקי דין בתביעות קטנות, אלא במקרים יוצאי דופן. במקרים כאלו, הערעור יוגש רק באישור בית המשפט המחוזי, כלומר יש צורך לבקש רשות לערער.
2. **מתי ניתן לערער?** רשות לערער תינתן רק כאשר ישנה שאלה משפטית חשובה שמצדיקה דיון נוסף, או כאשר עולה ספק משמעותי לגבי האמת והנכונות של פסק הדין שניתן. השאלה צריכה להיות בעלת חשיבות עקרונית כדי להצדיק ערעור, ולא עניין טכני או פרוצדורלי פשוט.
3. **השלכות הערעור:** אם אכן ניתן אישור להגיש ערעור, ההליך יועבר לדיון בבית המשפט המחוזי. עם זאת, במידה ולא ניתנת רשות, פסק הדין הסופי נשאר בתוקפו ללא אפשרות לערער נוסף.

רע"א 8851/23 סנונית אפקה בע"מ נ' רון ברים

נושא: ביטול פסק בוררות מוסכם

אם בעל דין רוצה לבטל הסכם שקיבל תוקף של פסק דין (למשל בגלל פגם בכריתת ההסכם או בגלל הפרתו), עליו להגיש תביעה לבית המשפט שאישר את ההסכם בתור פסק דין. כלומר, כדי לבטל הסכם כזה יש צורך לפנות לבית המשפט ולבקש את ביטולו במסגרת תביעה משפטית.

לעומת זאת, אם מדובר בהסכם שכל כולו עוסק בבוררות, כלומר המטרה של ההסכם היא לנהל את המחלוקות באמצעות בוררות, ובעל הדין רוצה לבטל את ההסכם כדי להפסיק את הליכי הבוררות, הוא צריך לפעול לפי דיני הבוררות. במקרה כזה, במקום להגיש תביעה, הוא צריך להגיש בקשה בכתב לפי תקנות הבוררות, כמו למשל תקנה 4 לתקנות הבוררות.

רע"א 768/24 נ' אנקונינה

נושא: התערבות בית המשפט בפסק דין על דרך הפשרה

כאשר פסק בוררות ניתן בהסכמת הצדדים, ללא הנמקה ועל דרך הפשרה (לפי סעיף 79א לחוק בתי המשפט), בית המשפט נוטה שלא להתערב בתוצאות שהבורר קבע. הוא לא ייכנס לנעליו של הבורר אלא במקרים חריגים בלבד. בית המשפט עשוי לתקן או להשלים את פסק הבוררות רק אם זה אפשרי בצורה פשוטה וברורה, כמו כאשר ניתן להבין מה הסכמת הצדדים מהו התיקון או ההשלמה הנדרשים.

עם זאת, אם הבורר לא הכריע באחד הנושאים שעליו היה להכריע, ובגלל זה יש צורך בהשלמה, בית המשפט לא יתערב כי השלמה כזו לא נחשבת לפעולה פשוטה. לגבי פסקי דין שניתנים על דרך הפשרה, בית המשפט שלרעור מתערב רק במקרים מאוד מיוחדים. ובפסק בוררות שניתן בדרך של פשרה, מידת ההתערבות אף קטנה יותר, כמו שנקבע בפסק דין נוריאלי.

אם צד לבוררות לא ידע על קיומה של עילה לפסילת הבורר אך יכול היה לברר את קיומה בבדיקה פשוטה, הוא יהיה מנוע מלהעלות את טענת הפסילה לאחר שהבוררות החלה וניתנה הסכמתו למינוי הבורר

ע"א 2547/23 אופיר טקסטיל נ' (2023) Broklinien Inc Delaware co

נושא: תקנות 29 ו- 167 168 לתקסד"א - סמכות בינלאומית

כאשר מגישים כתב תביעה לאדם או חברה שנמצאים מחוץ לישראל, התובע צריך להוכיח שישראל היא המקום המתאים לנהל את התביעה. כלומר, האחריות עליו להראות שישראל היא הפורום הנכון.

לעומת זאת, אם כתב התביעה מוגש בתוך ישראל, וההמצאה נעשתה כראוי, אז הנתבע הוא זה שצריך להוכיח שישראל היא לא המקום המתאים לדון בתביעה. כלומר, הנתבע צריך להראות שיש פורום אחר שבו עדיף לנהל את המשפט.

רע"א 8289/23 נסאר נ' עאסלה

נושא: העברת הדיון בשל חוסר סמכות; סמכות בינלאומית

אם בית משפט מגלה שהוא לא מוסמך לדון בתיק מסוים בגלל חוסר סמכות מקומית או עניינית, הוא יכול להעביר את התיק לבית משפט אחר שכן מוסמך. ברגע שהתיק הועבר, בית המשפט שקיבל את התיק לא יכול להעבירו שוב (כפי שנקבע בסעיף 79 לחוק בתי המשפט).

לסיכום, העברת תיק מבית משפט אחד לאחר בשל חוסר סמכות מקומית או עניינית לא מונעת מבית המשפט שקיבל את התיק לדון בשאלות הנוגעות לסמכות בינלאומית או לשאלה אם ישראל היא הפורום המתאים לדיון בתיק.

רע"א 2589/23 פלוני נ' אסותא אשדוד (2023)
רע"א 2959/23 פלונית נ' איילון חברה לביטוח (2023)

נושא: תקנה 87 לתקסד"א-צירוף חוות דעת רפואית לכתבי הטענות

כאשר בעל דין רוצה להוכיח נושא רפואי בתביעה, הוא חייב לצרף חוות דעת של מומחה רפואי לכתב התביעה.
עם זאת, בית המשפט יכול להחליט לפטור אותו מהצורך לצרף חוות דעת, אבל רק במקרים חריגים. כדי לקבל את הפטור, התובע צריך להראות שהתביעה שלו לא חסרת בסיס ושהוא נתקל בנסיבות חריגות שאינן בשליטתו, כמו קשיים כלכליים או קושי למצוא מומחה מתאים. אם בית המשפט מעניק פטור מחוות דעת רפואית, הוא בדרך כלל ימנה מומחה מטעם בית המשפט במקום חוות הדעת החסרה.

רע"א 2959/23 פלונית נ' איילון חברה לביטוח (2023)

נושא: תקנה 87 לתקנות סדר הדין האזרחי- פטור מצירוף חוות דעת רפואית

כאשר מבוטח מקבל פטור מהגשת חוות דעת רפואית בגלל שהמבטחת פעלה בחוסר תום לב (למשל, אם היא סירבה לשלוח אותו לבדיקה רפואית לצורך בחינת הזכאות שלו לפיצויים), המבטחת לרוב לא תוכל להגיש חוות דעת רפואית משלה בתביעה.
לפי התקנות, מבוטח שמגיש תביעה לפיצויים בגין נכות רפואית חייב לצרף חוות דעת רפואית לתביעה, אך בית המשפט יכול לפטור אותו מזה במקרים מסוימים. אם המבטחת התנהגה בחוסר יושר בכך שמנעה מהמבטח את האפשרות לעבור בדיקה רפואית, בית המשפט עשוי לפטור את המבטח מחוות הדעת ולמנות מומחה מטעמו. במקרה כזה, המבטחת לא תוכל להגיש חוות דעת רפואית משלה, כי זה ייתן לה יתרון לא הוגן על המבטח ויעודד אותה להמשיך לפעול בחוסר תום לב במקרים עתידיים.

בר"מ 6501/23 טריא פי 2 פי נ' גנסינ (2024)
רע"א 8591/23 פיוצ'ר ממורי נ' חבאני (2024)

נושא: תקנה 2 לתקנות תובענות ייצוגיות – סדרי הדין בבקשה לאישור תובענה ייצוגית

כאשר מגישים בקשה לאישור תובענה ייצוגית, היא חייבת לכלול את כל העובדות והראיות הדרושות כדי לעמוד בתנאים לניהול התביעה כייצוגית. אם המבקש רוצה לצרף ראיות נוספות שלא נכללו בבקשה המקורית, הוא צריך לבקש אישור מבית המשפט.
בית המשפט ישקול אם לאפשר זאת על פי קריטריונים כמו: האם הראיה נחוצה, האם הבקשה לצרפה הוגשה בזמן או באיחור, האם זה יפגע בצד השני, כמה זה יכביד על ניהול המשפט, והאם המבקש פועל בתום לב.
עם זאת, המבקש לא צריך אישור לצרף טענות או ראיות חדשות בתגובתו לתשובת המשיב, כל עוד הן נוגעות ישירות לטענות ההגנה שהמשיב העלה. זה נקרא "מבחן המענה הישיר".

ע"א 7771/21 מיטב דש גמל ופנסיה נ' גרינברג (2024)

נושא: סעיפים 18,19 לחוק תובענות ייצוגיות- אישור הסדר פשרה בידי בית המשפט

יש לבצע את תהליך האישור להסדר פשרה בתובענה ייצוגית גם אם ההסדר מושג בשלב הערעור.
סיכום: הסדר פשרה בתובענה ייצוגית חייב לקבל אישור מבית המשפט, לפי הכללים שנקבעו בחוק תובענות ייצוגיות. ההליך הזה נועד להבטיח שההסדר הוא הוגן, סביר ומוצדק. לפי פסק הדין, חובה לקיים את הליך האישור גם אם הפשרה הושגה בשלב הערעור, אלא אם מדובר במקרים חריגים שבהם בית המשפט משתכנע שאין צורך בכך.

רע"א 5453/23 חכים נ' לוי (2024)

נושא: תקנה 133 לתקסד"א – פסיקתה

אם צד בתיק מבקש מבית המשפט לערוך פסיקתה (מסמך רשמי שמסכם את פסק הדין), על בית המשפט לשמוע את עמדת הצד השני לפני שהוא חותם עליה. בפרשת לוי, בית המשפט חתם על הפסיקתה בלי לשמוע את עמדת הצד השני. כתוצאה מכך, בית המשפט העליון ביטל את הפסיקתה והחזיר את התיק לבית המשפט הנמוך יותר להמשך הטיפול.

הסבר: פסיקתא היא מסמך רשמי שמוציא בית המשפט לאחר פסק דין, והיא נועדה להבהיר ולתת תוקף פורמלי להחלטות שנקבעו בפסק הדין. הפסיקתא כוללת סיכום של הסעדים (ההוראות או הפתרונות) שניתנו במסגרת פסק הדין, כמו פיצויים, צווים או כל הוראה אחרת שבית המשפט קבע. היא מאפשרת לצדדים להוציא לפועל את פסק הדין בצורה ברורה ומדויקת.

רע"א 8677/23 אסרף נ' מלול (2024)

נושא: תיקון טעות בהחלטה

בית המשפט יכול לתקן טעות מהותית בהחלטה שלו (לא טעות טכנית או טעות סופר לפי סעיף 81(א)) כל עוד הוא עדיין עוסק בהחלטה, כלומר, כל עוד לא סיים את הדיון ולא "קם מכסאו". לאחר שהוא סיים את הדיון ו"התרחק" מההחלטה, רק ערכאת ערעור יכולה לתקן את הטעות המהותית.

אם בית המשפט מתקן את הטעות באותו היום שבו ניתנה ההחלטה, נחשב כאילו הוא עדיין לא "קם מכסאו", ולכן התיקון יהיה תקף גם אם מדובר בטעות מהותית. אך יש חריג – אם ההחלטה כבר נמסרה לצדדים, היא נחשבת כ"יצאה לאוויר העולם", ובית המשפט לא יכול לתקן את הטעות המהותית. במקרה כזה, יש להגיש ערעור כדי לתקן את הטעות, גם אם מדובר באותו היום שבו ניתנה ההחלטה המקורית.

רע"א 320/24 חברת כ. כוכב הנגב חברה לבניין ופיתוח נ' חברת כוכב שרת (2024)

נושא: צו בתי המשפט (סוגי החלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור)

צו נאמן חל רק על הפיצול דיון ולא על איחוד, החלטה לאחד דיונים בתובענות שונות אינה נחשבת כחלק מהשלבים הרגילים של הדיון בתיק (כפי שמוגדר בצו בתי המשפט). לכן, ניתן להגיש בקשת רשות ערעור על החלטה כזו.

הערה א: למרות שניתן להגיש בקשת רשות ערעור, בית המשפט של הערעור יתערב בהחלטה רק במקרים נדירים, כאשר ההחלטה מנוגדת לחוק.

הערה ב: בית המשפט יכול להחליט על איחוד הדיונים גם אם הצדדים מתנגדים לכך.

צו בתי המשפט (סוגי החלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור)

לפי צו בתי המשפט, החלטה להטיל הוצאות משפט לטובת אוצר המדינה נחשבת לאחת ההחלטות שלא ניתן לערער עליהן (כפי שנקבע בסעיף 81(8) לצו בתי המשפט). לכן, לא ניתן להגיש בקשת רשות ערעור על החלטה כזו. עם זאת, אם ההחלטה בעניין הוצאות משפט ניתנה לאחר פסק הדין והיא לא חלק מפסק הדין עצמו, ניתן להגיש עליה בקשת רשות ערעור.

רע"א 8784/23 אבו יחיאל חברה לבניין נ' לי-דה השקעות (2024)

נושא: צו חוסם בלע דין טרדן

בהתאם לסמכותו הכללית להעניק סעד (לפי סעיף 75 לחוק בתי המשפט), בית המשפט יכול להוציא צו חוסם שמונע מאדם טרדן להגיש שוב תביעות או הליכים על נושא שכבר הסתיים. תחילה, על בית המשפט להשתכנע שאותו אדם אכן נחשב לבעל דין טרדן. אם כן, בית המשפט יבחן אם הצו החוסם מוצדק במונחים של מידתיות. הבחינה תיעשה לפי מבחני המידתיות החוקתיים: האם יש קשר הגיוני בין ההגבלות למטרה, האם יש אמצעי פחות פוגעני, והאם ההגבלה מידתית ביחס לפגיעה בזכויות. צו חוסם הוא החלטה של בית המשפט שמונעת מאדם להגיש שוב תביעות או הליכים משפטיים על נושא שכבר הוכרע. צו כזה ניתן בדרך כלל נגד "בעל דין טרדן" – אדם שמגיש שוב ושוב תביעות או הליכים על אותו עניין, בניגוד להחלטות קודמות או ללא הצדקה. מטרת הצו היא למנוע ניצול לרעה של מערכת המשפט, ולהגביל את האפשרות להטריד את הצדדים המעורבים או להעמיס על בית המשפט ללא צורך.

רע"א 8545/23 ורידיס אינווירונמנט נ' צור (2024)

נושא: עיכוב הליך אזרחי במקביל להליך הפלילי

אין לעכב הליך אזרחי רק משום שיש גם הליך פלילי שמתייחס לאותם עובדות. שני ההליכים צריכים להתנהל במקביל, אלא אם קיימות סיבות חזקות במיוחד שמצדיקות לעכב את ההליך האזרחי, כמו שמירה על החקירה הפלילית או מניעת פגיעה משמעותית בזכויות הצדדים המעורבים. כלל זה חל גם בתביעות אישיות וגם בהליכים ייצוגיים.

נושא: תקנה 144 לתקסד"א – ראיות חדשות בערעור

לפי תקנה 144 לתקנות סדר הדין האזרחי, בדרך כלל אין אפשרות להגיש ראיות חדשות בערעור. עם זאת, בית המשפט לערעורים יכול לאשר זאת אם הראיות עשויות להשפיע על תוצאות הערעור, ובתנאי שמתקיים אחד משני התנאים הבאים:

- לא היה אפשר למצוא ולהגיש את הראיות בזמן ההליך הקודם למרות מאמצים סבירים.
- הגשת הראיות נחוצה כדי למנוע עיוות דין.

במקרה הנדון, המערער רצה להגיש ראיה חדשה בטענה שזו תסייע למנוע עיוות דין. הוא טען שהוא לא צריך להסביר למה הראיה לא הוגשה בהליך הראשון, מאחר ששני התנאים נחשבים חלופיים. עם זאת, בית המשפט קבע שהמערער חייב גם להסביר למה הראיה לא הוגשה קודם לכן, ושיש לבדוק את שני התנאים יחד. אם לא ניתן הסבר סביר, ובמיוחד אם יש חשד שהמערער נמנע בכוונה מלהגיש את הראיה בזמן הקודם כדי לקבל יתרון אסטרטגי, בית המשפט לא יאשר את הגשת הראיה החדשה, גם אם היא עשויה לעזור לו בערעור.

דחיית ערעור ללא הסברים לא שוללת את האפשרות לבקש רשות לערער פעם נוספת ("גלגול שלישי")

תקנה 148 לתקנות סדר דין אזרחי.

סיכום: בית המשפט לערעור יכול במקרים מסוימים לדחות ערעור ללא הסברים. עם זאת, זה לא חוסם את האפשרות לבקש רשות לערער שוב על ההחלטה של בית המשפט לערעור. כשהערעור נדחה ללא נימוקים, בעצם מאשרים את ההחלטה של בית המשפט הקודם. לכן, אם יש סיכוי לעיוות דין או אם יש שאלה משפטית חשובה עם השלכות ציבוריות, ניתן לבקש רשות לערער פעם נוספת, בהתאם לקריטריונים הרלוונטיים.

תזכורת: דחיית ערעור ללא נימוקים תתבצע רק אם ההחלטה הקודמת הייתה מבוססת על ממצאים עובדתיים מדויקים, על מסקנות משפטיות נכונות, וללא טעויות בחוק. דמיין מצב שבו אדם מגיש ערעור על פסק דין של בית משפט שלום, בטענה שהממצאים העובדתיים והמשפטיים לא היו נכונים. בית המשפט המחוזי, שמטפל בערעור, מחליט לדחות את הערעור בלי לתת נימוקים מפורטים, כי הוא סבור שההחלטה של בית משפט השלום הייתה מוצדקת ולא הייתה בה שום טעות.

אם אותו אדם חושב שדחיית הערעור במחוזי גרמה לו עוול או שהנושא המשפטי שהוא מעלה חשוב לציבור הרחב, הוא יכול לבקש רשות לערער לבית המשפט העליון ("גלגול שלישי"). הוא יוכל לטעון שבית משפט השלום טעה ושיש כאן שאלה עקרונית שחשוב לדון בה שוב. לדוגמה, אם הנושא המשפטי שהאדם מעלה נוגע לזכויות אזרח או לפרשנות חוק שמשפיעה על הרבה אנשים, עשוי להיות מקרה שבו בית המשפט העליון ייתן רשות לערער, גם אם הערעור במחוזי נדחה ללא נימוקים.

נושא: צירוף משיב לערעור

בית המשפט יכול לצרף לערעור משיב שלא היה צד להליך המקורי, למרות שאין תקנה מפורשת המאפשרת זאת. כדי לבצע צירוף כזה, צריכים להתקיים שלושה תנאים: (1) המשיב עלול להיפגע ישירות אם לא יצורף; (2) פסק הדין בערעור צריך להיות מחייב עבורו (כמעשה בית דין); (3) יש הצדקה לצירופו משיקולי יעילות וסדר, כולל הצגת הבקשה בזמן. הנטל להוכחת כל התנאים מוטל על מבקש הצירוף.

דוגמה: נניח שראובן ושמעון נמצאים במחלוקת משפטית, וראובן הגיש ערעור על פסק הדין. בדרך כלל, הערעור מתנהל בין הצדדים שהיו בהליך המקורי (ראובן ושמעון). אבל במקרה הזה, יש אדם נוסף בשם לוי, שלא היה חלק מההליך הקודם, אבל פסק הדין בערעור עלול להשפיע עליו. לוי, למשל, שותף בעסק של שמעון, ולכן אם פסק הדין ישתנה, זה יכול להשפיע גם על לוי. במקרה כזה, ראובן יכול לבקש לצרף את לוי כמשיב בערעור, בתנאי שהוא יוכיח שלוי ייפגע ישירות מהערעור, שפסק הדין יחייב את לוי בעתיד (כמעשה בית דין), ושיש סיבה טובה לצרף אותו כדי לנהל את ההליך בצורה מסודרת ויעילה.

נושא: התערבות ערכאת הערעור

- ערכאת הערעור בדרך כלל לא תתערב בהחלטות טכניות הנוגעות לאופן ניהול התיק, אלא אם יש נסיבות יוצאות דופן שבהן ההחלטה נוגדת את החוק או גורמת לעיוות דין משמעותי.
- כאשר יש הקלטה, תמלול או פרוטוקול של פגישה בין מומחה בית המשפט לבין הצדדים, ראוי שהמידע הזה יועבר גם לצדדים ולא יישאר רק אצל המומחה, כדי לשמור על שקיפות והוגנות בהליך.

בקשה להארכת מועד

בית המשפט רשאי, במיוחד במקרים בהם בעל הדין אינו מיוצג, להתייחס לכתב טענות כבקשה להארכת מועד, גם אם הבקשה לא הוגשה במפורש.

לדוגמה, במקרה שבו ערעור נדחה בגלל איחור בהגשה, ניתן לעיתים לראות את המסמכים שהוגשו כבקשה להארכת מועד.
עם זאת, בית המשפט העליון עשוי לדחות בקשה זו אם הוא סבור שאין הצדקה להאריך את המועד בנסיבות הספציפיות, כפי שקרה במקרה שצוין.

בש"פ 2695/23 רביבו נ' מדינת ישראל (2023)

נושא: סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי – חומר חקירה;

בדרך כלל, חומר שמוגש לשופט במעצר אינו נחשב ל"חומר חקירה", ולכן לנאשם אין זכות אוטומטית לעיין בו. חומר זה כולל מידע על פעולות החקירה, התקדמות החקירה, מסמכים פנימיים, וניתוח של ראיות שנאספו במהלך החקירה. הסיבה לכך היא שחשיפת חומרים כאלה עלולה לפגוע בתפקוד המשטרה וביכולת שלה לנהל את החקירה בצורה מקצועית.
עם זאת, ישנם מקרים חריגים שבהם חומר שהוגש לשופט המעצרים כן נחשב "חומר חקירה" וניתן לנאשם לעיין בו. לדוגמה, בפסק דין רביבו, בית המשפט אפשר לנאשם לעיין בדוח חקירה שהוגש לשופט מעצרים שדן בעדות של עד במשפטו. במקרה הזה, בית המשפט קבע שאין חשש שחשיפת הדוח תפגע בעבודת המשטרה, ולכן יש להעניק לנאשם זכות עיון.

רע"פ 3138/24 שגב נ' מדינת ישראל (2024)

נושא: סעיף 153(א) לחוק סדר הדין הפלילי – חזרה מהודאה

סעיף 153(א) לחוק סדר הדין הפלילי מאפשר לנאשם לחזור בו מהודאה שניתנה במהלך המשפט, אך רק במקרים מיוחדים ובאישור בית המשפט.

הסבר:

א. בית המשפט יאשר לנאשם לחזור בו מהודאה במסגרת הסדר טיעון רק במקרים נדירים.
ב. הסיבות שבית המשפט מכיר בהן לחזרה מהודאה כוללות: בעיה ברצון החופשי של הנאשם כשהודה. ייצוג משפטי לקוי (למשל, התעלמות מראיות חשובות). כוונה אמיתית של הנאשם להוכיח את חפותו. על הנאשם להוכיח שאחת מהעילות הללו קיימת.
ג. ככל שהבקשה מוגשת בשלבים מאוחרים יותר במשפט, כך הסיכוי שבית המשפט ידחה אותה גבוה יותר.
לדוגמה, רק במקרים חריגים יאפשר בית המשפט חזרה מהסדר טיעון לאחר שניתן גזר הדין, כי זה יכול להעיד על חרטה מהעונש ולא על אמונה כנה בחפות הנאשם.

רע"פ 2863/24 סטר נ' מדינת ישראל

נושא: עבירות קנס

סעיף 225 א לחוק סדר הדין הפלילי קובע מגבלות על פרק הזמן שבו ניתן לנקוט בהליכים משפטיים בעבירות קנס. ככלל, אם עבר יותר משנה מאז ביצוע העבירה, לא ניתן להגיש כתב אישום או לשלוח הודעת תשלום קנס, אלא אם כן יש חריגים מיוחדים. עם זאת, אם האדם שקיבל את הקנס הודיע שהוא רוצה להישפט על העבירה, המגבלה של שנה לא חלה. במקרים כאלה, יש לתת לו הזמנה למשפט בתוך שנה מהיום שבו הוא הודיע שהוא רוצה להישפט, ולא מהיום שבו ביצע את העבירה. במקרה של דן, הוא ביצע את העבירה ב-1 באפריל 2023, והודיע שהוא רוצה להישפט ב-1 ביולי 2023. הזמינו אותו למשפט רק ב-1 במאי 2024, כלומר יותר משנה אחרי ביצוע העבירה, אך רק 10 חודשים אחרי ההודעה שלו על רצונו להישפט. לכן, הטענה שלו שאין להעמיד אותו לדן כי עברה יותר משנה מביצוע העבירה נדחתה, כי החוק קובע שהספירה מתחילה מההודעה על הרצון להישפט, ולא מביצוע העבירה.

רע"פ 4463/22 חברת אקסמיט יחסי ציבור ותקשורת נ' מדינת ישראל

נושא: סעיף 13; לחוק סדר הדין הפלילי

בפסק הדין רע"פ 4463/22, חברת אקסמיט יחסי ציבור ותקשורת ערערה לבית המשפט העליון על החלטה שקשורה לבקשתה לעיין בחומרי חקירה לצורך הפקת סרט דוקומנטרי בנושא רצח נשים בישראל. חברת אקסמיט ביקשה לעיין בתיעוד קולי וחזותי של חקירות, שחזורים וראיות אחרות שנאספו במסגרת החקירה של מוחמד ח'ארוף, הנאשם ברצח. בית המשפט המחוזי דחה את בקשת החברה, תוך התחשבות בפגיעה הפוטנציאלית בפרטיות בני משפחת הנרצחת, למרות שההליך הפלילי הסתיים. המערערת טענה שיש עניין ציבורי חשוב בעיון בחומרי החקירה, במיוחד בהתמודדות עם תופעת אלימות נגד נשים. במהלך הערעור, נדונה השאלה האם עקרון פומביות הדיון והאינטרס הציבורי עולים על זכויות הפרטיות של המערערים. הערעור והדיון עוסקים בעיקר במתח שבין פומביות הדיון וזכות הציבור לדעת לבין ההגנה על פרטיותם של הקורבנות ובני משפחותיהם. החוק קובע שאסור לפרסם תיעוד חזותי (כמו תמונות או סרטונים) או קולי (כמו הקלטות) מתוך חקירה, אלא אם יש אישור מבית המשפט. אם מישהו רוצה לפרסם חלק מחומרי החקירה, הוא חייב להגיש בקשה מסודרת ומדויקת לבית המשפט, ולהסביר בדיוק איזה חלק מהחומרים הוא רוצה לפרסם. אם האדם שמבקש את הפרסום לא יודע מה יש בתוך החקירה (למשל אם מדובר בכמות גדולה של חומרים), הוא צריך קודם לבקש אישור לעיין בחומרי החקירה. אם בקשת העיון נדחתה, הוא יכול לערער על כך לבג"ץ. רק אחרי שהוא יקבל גישה לחומרי החקירה וידע מה יש בהם, הוא יוכל להגיש בקשה לפרסום ולהבהיר מה הוא רוצה לפרסם. חשוב לציין, שהסיכום הזה מתייחס למקרים שבהם צד שלישי, כלומר מישהו שהוא לא הנאשם, רוצה לבקש גישה לחומרי חקירה. הכללים לגבי בקשה כזו מוסדרים לפי הנחיות היועץ המשפטי לממשלה והחלטות של בית המשפט. זה שונה מהזכות של הנאשם עצמו, שיש לו זכות חוקית לעיין בחומרי החקירה כחלק מהגנתו.

ע"פ 8143/23 דנילוב נ' מדינת ישראל (2024)

נושא: ראיות נסיבתיות

עוסק בכוחן של ראיות נסיבתיות (כמו ממצאי דנ"א), שהן ראיות שאינן ישירות, אך עדיין ניתן להסתמך עליהן לצורך הרשעה פלילית, כל עוד הן עומדות במבחן תלת-שלבי שנקבע בפסיקה. דוגמה והסבר המבחן התלת-שלבי: בחינת כל ראיה בנפרד: בשלב הראשון, כל ראיה נסיבתית נבדקת כדי לקבוע אם היא יכולה להוות בסיס לממצא עובדתי. לדוגמה, ממצאי דנ"א שנמצאו בזירת הפשע ייבחנו כדי לוודא אם ניתן לזהות את הנאשם דרך ראיה זו. בדיקה כוללת של הראיות: לאחר מכן, בוחנים את כלל הראיות יחד כדי לראות אם הן יוצרות תמונה מפלילה. לדוגמה, אם ממצאי הדנ"א נמצאים יחד עם טביעות אצבע של הנאשם וראיות נוספות כמו עדים שהבחינו בו ליד הזירה, התמונה הכוללת עשויה להפליל אותו. הזדמנות לנאשם להציג הסבר חלופי: בשלב זה, הנאשם מקבל הזדמנות להציג הסבר חלופי לראיות. אם ההסבר שלו יוצר ספק סביר (למשל, אם הנאשם טוען שהוא נגע בחפץ בזירה באופן לגיטימי לפני הפשע), הוא עשוי לזכות בזיכוי. אם לא, הוא יורשע. דוגמה: בפסק הדין של ע"פ 6392/13 קריאף, הרשעת הנאשם התבססה על ממצאים נסיבתיים. ממצאים אלה כללו ראיות סביבתיות שונות כמו מיקום הנאשם בזמן הפשע. הנאשם לא הצליח לספק הסבר חלופי שסביר מספיק כדי ליצור ספק סביר, ולכן הורשע.

ע"פ 305/22 איובי נ' מדינת ישראל

נושא: סעיף 10 לפקודת הראיות עדות על אמרת קורבן אלימות

לפי סעיף 10 לפקודת הראיות, עדות שמבוססת על מה שאמר קורבן אלימות (כמו תיאור האירוע) יכולה להיות מוצגת בבית המשפט, גם אם הקורבן לא מעיד בעצמו. עם זאת, לא מספיק להסתמך רק על דברי הקורבן כדי להרשיע את הנאשם. יש צורך בראיות נוספות כדי לשכנע את בית המשפט שהנאשם אשם, כיוון שעדות הקורבן לבדה לא מספיקה להוכיח את זה בצורה מוחלטת. חשוב להבין שהראיות הנוספות לא חייבות להיות סוג מיוחד של "חיזוק" או "סיוע" (כמו במקרים אחרים), אלא פשוט ראיות שיחד עם דברי הקורבן יכולות להוכיח מעבר לכל ספק סביר שהנאשם ביצע את העבירה.